

Blodtrycksmätning

Blodtryck är det cirkulerande blodets tryck på kärlväggarna och en mätning av blodtrycket mäter både trycket när hjärtat drar ihop sig (systole) och när hjärtat slappnar av (diastole). Blodtrycket mäts i millimeter kvicksilver (mmHg) och värdet redovisar både det systoliska som det diastoliska trycket som exempel 120/70 där det högre är det systoliska och det lägre det diastoliska. Ett normalt blodtryck är ca. 120-130/ 70-80 mmHg.

Förberedelser

När det blir aktuellt med en blodtrycksmätning är det viktigt att kontrollera att det är rätt patient och informera om vad du ska göra samt besvara eventuella frågor. Säkerställ också att patienten vilat i minst 5 minuter, inte utfört tyngre fysisk ansträngning, druckit kaffe eller te eller använt tobak inom 30 minuter före mätningen. Se till att patienten sitter eller ligger bekvämt, om patienten sitter upp är det viktigt med ryggstöd och armstöd. Fötterna ska vila på golvet och inte med benen i kors. Om patienten ligger ner ska armstöd finnas. Förbered också momentet genom att se till att blodtrycksmanschetten är tömd på luft samt att den är i rätt storlek för patienten.

Basala hygienrutiner

- Desinficerade händer.
- Använda plastförkläde.

Genomförande palpatorisk blodtrycksmätning

Ta fram följande material:

- Blodtrycksmanchett
- Ytdesinfektion

Gör så här:

- ✓ Desinficera dina händer
- ✓ Sätt på dig plastförkläde
- ✓ Se till att du har en bra arbetsställning, en bra ljuskälla samt har allt material inom räckhåll.
- ✓ Placera patientens arm i hjärthöjd med handflatan uppåt
- ✓ Placera blodtrycksmanschetten 2–2,5 cm ovanför armvecket. Två fingrar ska kunna placeras mellan manschetten och huden.

- ✓ Palpera pulsen på a. radialis (på tumsidan av handleden) eller a. brachialis (i armvecket på lillfingersidan). Använd förslagsvis pekfinger och långfinger.
- ✓ Pumpa upp manschetten tills pulsen upphör att kännas och sen 30 mm Hg till. Släpp sen sakta ut luften ur manschetten Titta samtidigt på manometern och läs av det systoliska blodtrycket då pulsen åter känns.
- ✓ Släpp ut all luft ur manschetten vid avslutad blodtryckskontroll och avlägsna den från patientens arm.
- ✓ Desinficera blodtrycksmanschetten.
- ✓ Desinficera dina händer, ta av plastförklädet.
- ✓ Journalför resultatet.

Genomförande auskultatorisk blodtrycksmätning

Om det är första gången blodtrycket tas på en patient vid vårdtillfället ska blodtrycket mätas i båda armarna. Uppvisar blodtrycket stor variation mellan armarna ska blodtrycket fortsättningsvis ske i armen med det högsta mätvärdet.

Ta fram följande material:

- Blodtrycksmanschett
- Stetoskop
- Ytdesinfektion

Gör så här:

- ✓ Desinficera dina händer
- ✓ Sätt på dig plastförklädet.
- ✓ Se till att du har en bra arbetsställning, en bra ljuskälla samt har allt material inom räckhåll.
- ✓ Placera patientens arm i hjärthöjd med handflatan uppåt
- ✓ Placera blodtrycksmanschetten 2–2,5 cm ovanför armvecket. Två fingrar ska kunna placeras mellan manschetten och huden.
- ✓ Pumpa snabbt upp manschetten 30 mm Hg över värdet från den palpatoriska mätningen. Om endast auskultatoriskt blodtryck mäts utan kännedom om det aktuella blodtrycksvärdet pumpas manschetten upp till 200 mm Hg. Palpera ut a. brachialis och placera stetoskopet där pulsen kändes.
- ✓ Släpp sakta ut luften ur manschetten. Titta samtidigt på manometern, när pulsljuden hörs avläses det systoliska blodtrycket och när pulsljuden försvinner helt avläses det diastoliska trycket.
- ✓ Släpp ut all luft ur manschetten vid avslutad blodtryckskontroll och avlägsna den från patientens arm.
- ✓ Desinficera blodtrycksmanschetten och stetoskopet. Använd handskar
- ✓ Ta av handskarna och plastförklädet, desinficera händerna.
- ✓ Journalför resultatet

Dokumentet är ett komplement till instruktionsfilmerna ”Clinical Skills” från KI som är framtagna av Ingela Lennström och Monica Bergqvist.

Referens: <https://www.vardhandboken.se/>

Dokumentet reviderat 20241002